

Krav vid mätarbyte

Utgiven av Energiföretagen Sverige – Swedenergy – AB, Stockholm 2026

© Illustrationer: Lasse Widlund

© Omslagsfoto: SSË Consulting Sweden AB

Form: Kabrak Designstudio

Innehållet, inklusive men inte begränsat till texter, bilder och varumärkena EBR, ESA, EBR-e och ESA Q, i denna publikation är skyddat av immaterialrättsliga lagar och får endast användas i enlighet med sådana tillämpliga lagar.

Förord

EBR Kravdokument Krav 08:26 träder i kraft 2026-05-29, och ersätter tidigare versioner av Krav 08.

Från den 1 juli 2017 gäller elsäkerhetslagen (2016:732) med tillhörande förordning och föreskrifter. I lagen hanteras krav gällande den som utför elinstallationer. Elsäkerhetsverket är tillsynsmyndighet när det gäller de olika aktörernas skyldigheter enligt elsäkerhetslagen och tillhörande föreskrifter.

Arbetsmiljölagen innehåller regler om skyldigheter för arbetsgivare och andra skyddsansvariga för att förebygga ohälsa och olycksfall. Betyggande skyddsåtgärder ska vidtas mot skada av elektrisk ström.

Dokumentet syftar till att förtydliga elnätsbranschens tolkning av vad som krävs för att utföra mätarbyte på direktmätt anläggning. Dokumentet klargör även kraven som ställs på utbildningsanordnare och lärare samt minimikrav på utbildningar där kunskapsmål och tänkt målgrupp redovisas.

Det är viktigt att elnätsbranschen har enhetliga regler för att säkerställa kunskaps- och färdighetskrav vid elinstallationsarbete. Det bidrar till säkra arbetsplatser, anläggningar med hög kvalitet och en säker arbetsmiljö för personalen.

Arbetsgivare ska se till att arbete utförs av personal som har rätt utbildning och kompetens för det enskilda arbetet. EBR rekommenderar att även distributionselektriker, som inte har erfarenhet av mätarbyten, genomgår denna utbildning.

Innehavaren ansvarar för att arbete som utförs på eller i anslutning till anläggningen görs på ett sådant sätt att det inte medför person- eller sakskada. Arbetet ska även utföras av, eller under ledning av, personer med rätt kompetens.

Deltagarna ska få kunskap i hur energimätning fungerar. Utbildningen ska ge deltagarna möjlighet att planera och arbeta säkert som mätarmontör – kategori 1 genom riskanalys, god planering, rätt arbetsmetoder, lämpliga verktyg samt kunskap om direktmätta mätsystem och relevanta arbetsinstruktioner. Genom att utbildas i EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1, uppfylls huvudsakligen dessa krav.

Hänvisningar till lagar, förordningar, föreskrifter, standarder och EBR-publikationer avser alltid gällande versioner.

Det är viktigt att branschen har enhetliga regler att förhålla sig till vid byte av elmätare, kategori 1.

Innehåll

1. Inledning	5
2. Arbetsmiljö	6
2.1 Elsäkerhet.....	6
2.2 Innehavaren	6
2.3 Arbetsgivaren	6
2.4 Arbetstagaren.....	6
2.5 Riskhantering.....	7
3. Miljö	8
4. Krav på kompetens	9
4.1 Deltagare på utbildning	10
4.2 Utbildningsanordnare	10
4.3 Krav på EBR-lärare	11
4.3.1 Krav på branschfarenhet för nya EBR-lärare	11
4.3.2 Krav för att behålla certifikat som EBR-lärare.....	11
4.3.3 Instruktör vid praktiska moment.....	12
4.4 Generella krav på personer som planerar och leder arbetet på arbetsplatsen	13
5. Utbildningsform och kunskapsmål	14
6. Repetitionsutbildning	16
7. Certifikat	17
8. Referenser	18
9. Bilagor	19
Bilaga 1 – Definition och sammanfattning av utbildningsformer	19

1. Inledning

Elnätsföretagen är innehavare av elmätarna och har därmed ett övergripande ansvar enligt 6 § elsäkerhetslagen (2016:732) att säkerställa att de personer som utför mätarbyten är lämpade för det, oavsett om arbetet utförs av egen personal eller av ett annat företag.

Mätarbyte är ett elinstallationsarbete och får bara bedrivas av elinstallationsföretag.

Det innebär att företaget måste uppfylla elsäkerhetslagens krav på egenkontrollprogram, ha minst en auktoriserad elinstallatör för regelefterlevnad och vara registrerat hos Elsäkerhetsverket för verksamhetstypen "Elnät - lågspänning" om arbete utförs på annan innehavares anläggning.

Målgruppen för dokumentet är personalgruppen som arbetar med byte av elmätare, kategori 1, upp till och med 63 A.

Bild 1. Det är viktigt att innehavare, arbetsgivare och arbetstagare känner till de regler som gäller.

2. Arbetsmiljö

2.1 Elsäkerhet

EBR Elsäkerhetsanvisningar omfattar säker drift av och säkert arbete på, med eller nära elektriska anläggningar.

Enligt arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagare utsätts för ohälsa eller olycksfall. Betyggande skyddsåtgärder ska vidtas mot skada kopplad till arbete med elektrisk ström.

2.2 Innehavaren

Innehavaren är en fysisk eller juridisk person som innehar en starkströmsanläggning, oavsett om innehavet grundar sig på äganderätt eller nyttjanderätt.

Innehavaren ska se till att arbete som utförs på, med eller nära en elektrisk anläggning görs på ett sådant sätt att det inte medför person- eller sakskada. Arbetet ska även utföras av, eller under ledning av, personer med rätt kompetens.

Innehavaren ska tillhandahålla aktuell dokumentation och aktuella instruktioner för säker drift på svenska till den som ska arbeta på, med eller nära anläggningen.

2.3 Arbetsgivaren

Arbetsgivaren är en fysisk eller juridisk person som har en eller flera arbetstagare.

Arbetsgivaren ska försäkra sig om att arbetstagaren har den kompetens och de förutsättningar som krävs för arbetet och vet vilka risker som kan vara förknippade med arbetet.

Dokumentation och instruktioner till arbetstagaren ska tillhandahållas på svenska och det språk som är lämpligt för de personer som ska utföra arbetet.

2.4 Arbetstagaren

Arbetstagaren ska samverka med arbetsgivaren för att upprätthålla en god arbetsmiljö. Arbetstagaren ska känna till de risker som kan uppstå under arbetet och de säkerhetsåtgärder som är nödvändiga att utföra.

Arbetstagaren ska följa instruktioner, använda de skyddsanordningar och den personliga skyddsutrustning som krävs, samt iaktta den försiktighet som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall.

Om arbetstagaren upptäcker att arbetet innebär omedelbar och allvarlig fara för liv eller hälsa, ska arbetstagaren avbryta arbetet, säkra arbetsplatsen och meddela arbetsgivaren eller skyddsombud.

2.5 Riskhantering

Personer inblandade i mätarbeten ska förstå alla arbetsmiljörisker förenade med arbetet och hur man arbetar systematiskt för att eliminera dessa för att minimera konsekvenserna. Riskhantering ska vara en naturlig del i det dagliga arbetet.

Det finns ett antal EBR-publikationer som i detalj beskriver hur man hanterar arbetsmiljö på arbetsplatsen, exempelvis EBR Elsäkerhetsanvisningar.

Skador på mätplats eller andra anläggningsdelar ska alltid behandlas med största försiktighet och utan undantag anmälas till anläggningsägaren.

3. Miljö

Alla som deltar i arbetet med mätarbyte ska veta hur man hanterar situationer där man stöter på miljöfarligt avfall.

Miljöbalken ställer krav på hur man hanterar och transporterar miljöfarligt avfall.

Miljöfarligt avfall innehåller eller består av ämnen som har farliga egenskaper.

I vissa typer av mätarplatser kan det finnas asbest som är att betrakta som miljöfarligt avfall. Det är viktigt att avfallet hanteras på ett riktigt sätt för att det inte ska spridas och orsaka skada på person, djur eller växter.

4. Krav på kompetens

Elnätsföretagen är innehavare och har därmed ett övergripande ansvar enligt 6 § elsäkerhetslagen (2016:732) att kontrollera att den personal som utför mätarbeten har lämplig auktorisation och kompetens.

Företaget som genomför mätarbeten ska i sina egenkontrollprogram kunna visa att samtliga personer* som medverkar vid arbeten med byte av mätare innehar erforderlig kompetens innan de får genomföra arbete åt elnätsföretag.

Personer som utför arbeten med mätarbeten ska ha genomgått utbildning och inneha kunskap enligt kapitel 5, Utbildningsform och kunskapsmål. Denna kunskap ska kunna styrkas med EBR-certifikat från utbildningen EBR Diplomerad mätarbetare – kategori 1, som ska hållas av en utbildningsanordnare och en certifierad EBR-lärare som båda har godkänts av Energiföretagen. De ska även ha genomgått en EBR ESA-utbildning enligt Krav 09:26.

*Detta omfattar även personal som leder och planerar arbetet.

Bild 2. Den som genomför elmätarbeten ska ha rätt kompetens för arbetet.

4.1 Deltagare på utbildning

För att deltagaren ska kunna tillgodogöra sig utbildningen och få certifikatet EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 utfärdat av Energiföretagen, ska arbetsgivaren säkerställa rätt utbildningsnivå utifrån målgrupp, arbetsuppgift och anläggning.

Förkunskaper som krävs beskrivs i kapitel 5, Utbildningsform och kunskapsmål.

För att få bedriva arbete efter ett utbildningstillfälle ska kunskaper och färdigheter bibehållas genom praktisk tillämpning och repetitionsutbildning minst vart sjätte år.

Om personen inte har arbetat kontinuerligt inom verksamhetsområdet rekommenderar EBR att ny utbildning genomförs. Arbetsgivaren avgör om det behövs.

4.2 Utbildningsanordnare

Utbildningsanordnaren ska på ett kvalitetssäkrat, pedagogiskt och målgruppsanpassat sätt genomföra utbildningar utifrån EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 enligt de krav som ställs av EBR och Energiföretagen.

Utbildningsanordnaren ska även

- använda lärare och instruktörer som uppfyller EBR:s kravställning på utbildning i EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1
- följa den pedagogiska idé och utbildningsspecifikation med lär- och kunskapsmål som Energiföretagen tagit fram samt säkerställa att deltagarantalet inte överskrider nedanstående nivå:
 - lärarledd utbildning: maximalt 16 deltagare
- säkerställa att respektive utbildning innehåller för målgruppen relevanta moment – antal utbildningstimmar är ett minimum för att uppnå önskad kunskapsnivå.

Ansökan om att bli utbildningsanordnare inom EBR ESA sker via Energiföretagens webbplats: www.ebresa.energiforetagen.se.

4.3 Krav på EBR-lärare

Utbildning ska genomföras av EBR-lärare som är godkänd av Energiföretagen och som har giltigt certifikat för EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1.

EBR-lärare, samt eventuellt tillkommande instruktör som används för praktiska övningar, ska uppfylla kompetenskraven som är ställda av EBR.

EBR-lärare ansvarar för att instruktörer som används vid utbildningen uppfyller krav med avseende på behörighet, kvalitet, bedömning och uppföljning av praktiska övningar.

Kunskaper och färdigheter för EBR-lärare och instruktör ska bibehållas genom tillämpning och återkommande repetitionsaktiviteter.

4.3.1 Krav på branscherfarenhet för nya EBR-lärare

EBR-lärare ska ha arbetat i minst fyra år med mätning/elmätaranläggningar eller därtill kopplade verksamheter. Läraren ska även inneha giltigt kursintyg för AMS lågspänning och ha kunskap om riskerna som finns vid byte av mätare samt ha erfarenhet från genomförande av arbeten/utbildningar eller motsvarande inom den verksamhet där läraren ska vara aktiv.

4.3.2 Krav för att behålla certifikat som EBR-lärare

Det är viktigt att en EBR-lärare upprätthåller sina kunskaper för att säkerställa en god kvalitet på undervisningen. Därför ska en lärare

- genomgå Energiföretagens omcertifiering minst vart tredje år inom de utbildningskoncept läraren är godkänd för
- under ett treårsintervall undervisa vid minst sex utbildningstillfällen – för kontinuitet rekommenderar vi minst två utbildningstillfällen per år
 - samtliga utbildningstillfällen måste ha anordnats av en av Energiföretagen godkänd utbildningsanordnare
- efterleva Energiföretagens villkor för lärare samt i övrigt agera professionellt, hålla hög pedagogisk nivå, målgruppsanpassa undervisningen och förmedla korrekt och relevant information
- vara aktiv i energibranschen och hålla sig uppdaterad vid förändringar som rör EBR.

Certifierade EBR-/EBR ESA-lärare registreras av Energiföretagen och finns listade på www.ebresa.energiforetagen.se.

Bild 3. Alla personer som deltar i arbeten på, med eller nära en elektrisk anläggning behöver ha rätt kompetens.

4.3.3 Instruktör vid praktiska moment

Praktiska moment på utbildningen ska ledas av en godkänd EBR-lärare eller instruktör. Instruktören är en annan lämplig person som genomför de praktiska övningarna. Om instruktör används ansvarar EBR-läraren för vad instruktören förmedlar och hur det görs, och även för att säkerställa kvaliteten i de praktiska momenten. Instruktören ska inneha giltigt och för utbildningen relevant EBR-certifikat på deltagarnivå.

4.4 Generella krav på personer som planerar och leder arbetet på arbetsplatsen

Personer som leder arbeten på eller i anslutning till en arbetsplats med mätarbyte ska ha genomgått utbildning och inneha lämplig kunskap.

Det innebär att man har erhållit grundläggande kunskaper inom följande områden:

- allmän förståelse för elnätets uppbyggnad
- EBR:
 - EBR Kravdokument *Krav vid mätarbyte*, Krav 08:26
 - publikationen *EBR Metoder vid byte av elmätare kategori 1*, A 400:19.

Vid arbeten som genomförs i anslutning till befintligt eldistributionsnät ska den som utför arbetet ha genomgått relevant EBR ESA-utbildning. Detta ska kunna styrkas med certifikat.

5. Utbildningsform och kunskapsmål

Det här kapitlet beskriver EBR:s krav på utbildningsform, förkunskaper och kunskapsmål. Som godkänd utbildningsanordnare och certifierad lärare i EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 får du tillgång till Energiföretagens utbildningsupplägg, utbildningsmaterial, utbildningsspecifikationer och lärarhandledningar.

Certifikat som utfärdas

EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 (endast giltigt tillsammans med giltigt ESA-certifikat i EBR ESA Elektriskt arbete enligt Krav 09:26).

Utbildningsform

Utbildningen ska vara läroledd och hållas fysiskt på plats. (För definition av utbildningsformer, se bilaga 1.)

Utbildningen EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 kan med fördel samordnas med genomförande av utbildningen EBR ESA Elektriskt arbete (enligt Krav 09:26).

Utbildningens omfattning ska vara 16 timmar. Antalet utbildningstimmar är ett minimum för att kunna uppnå utbildningens kunskapsmål.

Utbildningen ska följa Energiföretagens pedagogiska idé, utbildningsupplägg och utbildningsspecifikation.

Målgrupp

Utbildningen vänder sig i första hand till den som ska utföra mätarbyte kategori 1.

Förkunskapskrav

Deltagaren ska ha tillräckliga kunskaper om elektricitet för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Kunskapsmål

Efter genomförd utbildning ska deltagaren bland annat förstå

- relevanta lagar, förordningar och föreskrifter
- arbetsmiljörisker och riskhantering vid mätarbyte
- administrativa rutiner kring mätarbyte
- hantering av mätinstrument och spänningsprovare
- kontroll av anläggning före arbete
- kontroll av huvudsäkring
- genomförande av mätarbyte
- att avbryta arbete på farlig anläggning
- hantering av olovlig energiavledning
- fasföljdsprov
- riktningskontroll på elmätaren
- kontroll av utfört arbete före idrifttagning
- hur man säkerställer att anläggningen har fullgod funktion efter mätarbyte.

6. Repetitionsutbildning

Det är viktigt att upprätthålla sina kunskaper och följa med i utvecklingen. Därför ska utbildningen EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 repeteras minst vart sjätte år.

Den som inte har arbetat kontinuerligt efter utbildningen bör genomgå en ny grundutbildning för att säkerställa rätt kunskapsnivå.

Repetitionsintervallet är sex år från utbildningsdatum och anges med slutdatum på certifikatet.

En repetitionsutbildning utförs som lärarledd utbildning, fysiskt på plats enligt Energiföretagens anvisningar. (För definition av utbildningsformer, se bilaga 1.)

En repetitionsutbildning ska uppfylla de kunskapsmål som finns angivna i kapitel 5, Utbildningsform och kunskapsmål, samt följa Energiföretagens pedagogiska idé, utbildningsupplägg och utbildningsspecifikationer.

ESA repetitionsutbildning ska ske regelbundet, dock minst vart tredje år.

Om personen inte har arbetat kontinuerligt inom verksamhetsområdet rekommenderar EBR att ny grundutbildning genomförs.

7. Certifikat

Efter genomförd utbildning med godkänt resultat utfärdas ett personligt certifikat. På certifikatet ska framgå vilken utbildning deltagaren genomgått samt giltighetstid.

- Kunskapstest tas fram och tillhandahålls av Energiföretagen och EBR.
- Certifikat utfärdas av Energiföretagen.

Certifikatet EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 är enbart giltigt tillsammans med giltigt certifikat för EBR ESA Elektriskt arbete enligt Krav 09:26.

8. Referenser

Handbok för innehavare av elanläggningar, Elsäkerhetsverket

Arbete vid risk för elektrisk fara, Arbetsmiljöverket, Elsäkerhetsverket

SS-EN 50110-1, Drift av elektriska anläggningar

AFS 2023:1 Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om systematiskt arbetsmiljöarbete

Elsäkerhetslag 2016:732

Arbetsmiljölagen SFS 1977:1160

Miljöbalk 1998:808

9. Bilagor

Bilaga 1 – Definition och sammanfattning av utbildningsformer

Utbildningsform

Lärlarledd: Utbildningsform där innehållet leds och framförs av en eller flera fysiska personer (EBR-lärare certifierade av Energiföretagen och eventuell instruktör). Dialog eller samtal i grupp mellan lärare och deltagare ska vara en grund för utbildningen.

Webbkurs: En webbaserad utbildningsform där utbildningen genomförs med tekniska hjälpmedel som helt ersätter en lärare. Deltagaren väljer själv när utbildningen ska genomföras och den ska vara interaktiv och kräva aktivt deltagande.

Plats

Fysiskt på plats: Utbildningsform där lärare och deltagare är på plats samtidigt i samma rum. Lokalens utformning och ergonomi ska främja lärande.

Digital: Utbildningsform där deltagaren befinner sig på en separat plats och ständigt är uppkopplad till utbildningstillfället. Kontakten med läraren sker via en digital plattform för videokonferenser, och deltagaren ska vara aktiv i utbildningen. Varje deltagare ska ha tillgång till en egen internetuppkoppling med en väl fungerande kamera och mikrofon. Uppkopplingen ska ske via utrustning som utan hinder tillåter interaktion med läraren. Grupprum med gemensam uppkoppling är inte ett alternativ.

För utbildningen EBR Diplomerad mätarmontör – kategori 1 gäller följande:

	Utbildningsform		Plats	
	Lärlarledd	Webbkurs	Fysiskt på plats	Digital
Första gången utbildningen genomförs	X		X	
Repetitionsutbildning	X		X	

En del av Energiföretagen Sverige